

Rozhodnutí Nejvyššího soudu ČSSR ze dne 13.11.1969, sp. zn. 6 Cz 43/69, ECLI:CZ:NS:1969:6.CZ.43.1969.1

Číslo: 53/1970

Právní věta: Náhrada ve výši průměrného výdělku za dobu odpovídající výpovědní lhůtě, poskytovaná organizací pracovníkovi podle § 3 odst. 1 vyhl. č. 86/1967 Sb., nemá povahu náhrady škody, ale náhrady mzdy; podléhá dani ze mzdy.

Soud: Nejvyšší soud ČSSR

Datum rozhodnutí: 13.11.1969

Spisová značka: 6 Cz 43/69

Číslo rozhodnutí: 53

Číslo sešitu: 5

Typ rozhodnutí: Rozhodnutí

Hesla: Mzda, Pracovní poměr

Předpisy: 76/1952 Sb. § 3
§ 13 65/1965 Sb. § 275 24/1967 Sb. § C9
§ C11 86/1967 Sb. § 3

Druh: Rozhodnutí ve věcech občanskoprávních, obchodních a správních

Sbírkový text rozhodnutí:

Č. 53/1970 sb. rozh.

Náhrada ve výši průměrného výdělku za dobu odpovídající výpovědní lhůtě, poskytovaná organizací pracovníkovi podle § 3 odst. 1 vyhl. č. 86/1967 Sb., nemá povahu náhrady škody, ale náhrady mzdy; podléhá dani ze mzdy.

(Rozhodnutí Nejvyššího soudu z 13. 11. 1969, [6 Cz 43/69](#).)

Žalobce se domáhal na žalovaném zaplacení částky 6000,- Kčs s přísl. jako náhrady podle § 3 odst. 1 vyhl. č. 86/1967 Sb., kterou se upravuje uvolňování pracovníků a jejich umístování a hmotné zabezpečení v souvislosti s likvidací neefektivních provozů a s jinými racionalizačními opatřeními. K odůvodnění žaloby uvedl, že pracoval jako instruktor hornických učňů na učilišti žalovaného; když bylo učiliště k 1. 9. 1970 zrušeno, rozvázal k témuž dni na návrh žalovaného pracovní poměr dohodou a přešel pracovat na jiný důl, který učiliště převzalo.

Žalovaný navrhl zamítnutí žaloby z toho důvodu, že dohoda o skončení pracovního poměru se žalobcem byla uzavřena dříve, než nabyla účinnost vyhl. č. 86/1967 Sb., a že se proto její ustanovení

na případ žalobce nevztahují.

Okresní soud v Ostravě shledal žalobu rozsudkem z 20. 3. 1968 (který nabyl právní moci) co do základu důvodnou. Na základě výsledků vykonaného dokazování dospěl k závěru, že k dohodě o skončení pracovního poměru mezi účastníky došlo již za účinnosti vyhl. č. 86/1967 Sb.

Žalovaný oznámil pak soudu dopisem z 22. 5. 1968, že vyplatil žalobci částku 3885,- Kčs. Při konzultaci na daňovém oddělení OKD - OŘ a finančním odboru MěstNV v O. zjistil totiž, že původně uvažovaná částka 5699,- Kčs byla propočtena nesprávně, neboť nebyl vzat zřetel na to, že jiný plátce mzdy (nová zaměstnavatelská organizace žalobce) srazila žalobci v měsíci září a říjnu 1967 daň s přihlédnutím k vyživovaným osobám, takže žalobci měla být sražena z náhrady mzdy za nevyčerpanou výpovědní lhůtu daň ze mzdy podle čl. 9 odst. 2 vyhl. č. 24/1967 Sb., kterou se provádí zákon o dani ze mzdy, a to tak, jako by nevyživoval žádnou osobu.

Okresní soud v Ostravě zavázal žalovaného rozsudkem z 26. 6. 1968, aby zaplatil žalobci 5840,98 Kčs; ve zbytku žalobu zamítl. Při výpočtu výše náhrady se řídil ustanoveními § 30 až 34 vl. nař. č. 66/1965 Sb. o zjišťování průměrného výdělku. V souvislosti s event. zdaněním dospěl k závěru, že náhrada podle § 3 odst. 1 vyhl. č. 86/1967 Sb. není mzdou ve smyslu čl. 9 odst. 2 vyhl. č. 24/1967 Sb., ale náhradou za výpovědní lhůtu, jejíž zdanění se řídí nikoli podle daňového předpisu, ale podle speciálních ustanovení § 30 a násl. vl. nař. č. 66/1965 Sb.

Krajský soud v Ostravě změnil rozsudkem z 24. 10. 1968 rozsudek okresního soudu tak, že přisoudil žalobci částku 1955,98 Kčs; ve zbytku žalobu zamítl. Na rozdíl od okresního soudu přihlédl k tomu, že žalovaný zaplatil žalobci dne 22. 5. 1968 již částku 3885,- Kčs. Jinak - jmenovitě v otázce zdanění náhrady průměrného výdělku za dobu odpovídající výpovědní lhůtě - sdílel krajský soud v podstatě názor okresního soudu, že se nejedná o mzdu, ale o náhradu, jejíž výpočet se řídí ustanoveními § 30 až 34 vl. nař. č. 66/1965 Sb.

Nejvyšší soud rozhodl ke stížnosti pro porušení zákona podané generálním prokurátorem, že byl rozsudky soudů obou stupňů porušen zákon a zrušil je.

Z odůvodnění:

Vyřešení otázky event. zdanění náhrady poskytované organizací podle § 3 odst. 1 vyhl. č. 86/1967 Sb. pracovníkovi ve výši průměrného výdělku za dobu odpovídající výpovědní lhůtě závisí na správném určení povahy této náhrady. Soudy obou stupňů vycházely jednoznačně z názoru, že tato náhrada není mzdou, ale náhradou průměrného výdělku, jehož způsob výpočtu je upraven (§ 275 zák. práce) v ustanoveních § 30 až 34 vl. nař. č. 66/1965 Sb.; ovšem tento názor neobstojí. Ustanovení § 3 odst. 1 vyhl. č. 86/1967 Sb. neuvádí přímo, jak má být náhrada ve výši průměrného výdělku za dobu odpovídající výpovědní lhůtě zjišťována, když pouze poznámkou odkazuje na ustanovení § 275 zák. práce a § 30 až 33 vl. nař. č. 66/1965 Sb., případně též vyhl. č. 84/1966 Sb. Skutečnost, že tato poznámka neodkazuje na ustanovení § 34 vl. nař. č. 66/1965 Sb. (upravující zjišťování výše náhrady za ztrátu na výdělku), nasvědčuje tomu, že vyhl. č. 86/1967 Sb. nezamýšlela, aby se výše náhrady podle § 3 odst. 1 řídila tímto ustanovením, které je speciálním ustanovením pro zjišťování náhrady za ztrátu na výdělku, navazujícím především na ustanovení § 193 odst. 1 písm. a) zák. práce, v němž je tento nárok upraven jakožto jeden z nároků pracovníka na náhradu škody v případě pracovního úrazu nebo onemocnění nemocí z povolání.

Náhrada poskytovaná organizací podle § 3 odst. 1 vyhl. č. 86/1967 Sb. pracovníkovi ve výši průměrného výdělku za dobu odpovídající výpovědní lhůtě takovou povahu, tj. povahu náhrady škody, nemá. Jde o zvláštní náhradu zavedenou pro případ uvolňování pracovníků, jejich umístování a hmotného zabezpečení v souvislosti s likvidací neefektivních provozů a s jinými racionalizačními

opatřeními. Tato náhrada má povahu náhrady mzdy a je vyplácena organizací ve výši průměrného výdělku za dobu odpovídající výpovědní lhůtě pracovníkovi (u kterého by jinak byly dány předpoklady k výpovědi z uvedených důvodů), jestliže s organizací rozváže pracovní poměr dohodou. V podstatě jde o náhradu mzdy jinak upravenou např. v ustanoveních § 61 a 124 a násl. zák. práce. Ostatně i ustanovení § 9 odst. 4 vyhl. č. 86/1967 Sb. nasvědčuje tomu, že náhrada poskytovaná podle § 3 cit. vyhl. má povahu náhrady mzdy. Podle tohoto ustanovení tvoří náhrada součást hrubých výdělků započitatelných pro účely důchodového zabezpečení; a součástí hrubého výdělku pro účely důchodového zabezpečení nemůže přece být náhrada za ztrátu na výdělku.

Náhrada poskytovaná organizací podle § 3 odst. 1 vyhl. č. 86/1967 Sb. pracovníkovi ve výši průměrného výdělku za dobu odpovídající výpovědní lhůtě, podléhá podle ustanovení § 3 zák. č. 76/1952 Sb. (ve znění předpisů doplňujících a pozměňujících) dani ze mzdy, neboť mzdou za práci se rozumí veškeré příjmy plynoucí poplatníkovi z pracovního poměru nebo v souvislosti s ním, ať již jde o příjmy opakované či jednorázové. Uvedená náhrada poskytovaná ve výši průměrného výdělku zjištěného podle ustanovení § 30 až 33 vl. nař. č. 66/1965 Sb. podléhá zdanění jako jednorázová mzda podle ustanovení § 13 odst. 1 zák. č. 76/1952 Sb. a čl. 11 vyhl. č. 24/1967 Sb., kterou se provádí zákon o dani ze mzdy (srov. sdělení ministerstva financí ČSR uveřejněné pod č. 16 Finančního zpravodaje č. 2/1969). Dojde-li však k výplatě této náhrady až v roce, v němž již není pracovník k organizaci, tj. k plátcí, v pracovním poměru, sráží se daň ze mzdy podle roční tabulky s přihlédnutím k ustanovení čl. 9 odst. 2 vyhl. č. 24/1967 Sb. (čl. 11 odst. 4 cit. vyhl.).

Soudy obou stupňů, které vycházely v otázce povahy této náhrady a jejího zdanění z jiného právního názoru, porušily svými rozhodnutími zákon v ustanovení § 3 odst. 1 vyhl. č. 86/1967 Sb. v souvislosti s ustanoveními § 3 a 13 odst. 1 zák. č. 76/1952 Sb., čl. 9 odst. 2 a 11 odst. 4 vyhl. č. 24/1967 Sb., § 275 zák. práce a § 34 vl. nař. č. 66/1965 Sb.